

Stanowisko
Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu
Krajowej Rady Radców Prawnych

1. Przedmiot sprawy -

Radca prawny wykonujący zawód w formie kancelarii radcy prawnego zamierza zakończyć tę działalność i kontynuować wykonywanie zawodu wyłącznie na podstawie umów cywilnoprawnych (zlecenia). Wobec powyższego zapytuje, czy „po wyrejestrowaniu działalności gospodarczej w formie kancelarii:

1) może doprowadzić do końca sprawy sądowe będące w toku, prowadzone na rzecz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (faktury zostały wystawione, wynagrodzenie zostało zapłacone, a podatki, w tym VAT odprowadzone);

2) może doprowadzić do końca sprawy sądowe będące w toku prowadzone na rzecz osób fizycznych (wynagrodzenie poprzez kasę fiskalną zostało zapłacone, a podatki, w tym VAT odprowadzone);

3) może doprowadzić do końca sprawy sądowe będące w toku prowadzone z urzędu”?

2. Źródła prawa –

- ustawa z dn. 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych – Dz.U. z 2018 r., poz. 2115 ze zm. (dalej – „urp”)

- ustawa z dn. 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego – Dz.U. z 2019 r., poz. 1460 ze zm. (dalej – „kpc”)

- uchwała nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dn. 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej – „KERP”)

3. Treść stanowiska –

a. Stosownie do art. 8 ust. 1 urp, radca prawny może wykonywać zawód w ramach stosunku pracy, na podstawie umowy cywilnoprawnej, w kancelarii radcy prawnego lub – co do zasady - w spółkach osobowych prawa cywilnego i handlowego.

b. Wykonywanie obowiązków pełnomocnika procesowego w postępowaniu cywilnym znajduje umocowanie w art. 87 § 1 kpc., stosownie do którego, co do zasady, „*pełnomocnikiem może być adwokat lub radca prawny*”. **Pełnienie czynności pełnomocnika w postępowaniu cywilnym nie jest przy tym uzależnione od tego w jakiej formie spośród wskazanych w art. 8 ust. 1 urp radca prawny wykonuje zawód.**

c. Z zestawienia powyższych regulacji wynika, że **zaprzestanie przez radcę prawnego wykonywania zawodu w jednej formie i kontynuowanie wykonywania zawodu w innej formie nie wywiera jakichkolwiek bezpośrednich skutków dla relacji radcy prawnego z mocodawcą**, który udzielił mu pełnomocnictwa do zastępowania i reprezentowania go w procesie cywilnym. Tym niemniej uznać należy, że decydując się na zakończenie wykonywania zawodu w kancelarii, radca prawny winien rozważyć, czy równocześnie chce rozwiązać łączące go z klientami więzy wynikające z zawartych umów i udzielonych pełnomocnictw, czy też je utrzymać, a jeżeli tak – to w jakim zakresie. Stosownie do przepisów KERP, stosunki pomiędzy klientem a radcą prawnym powinny być oparte na zaufaniu (art. 45). Zatem w przypadku likwidowania kancelarii radca prawny winien o tym powiadomić klientów i to niezależnie od tego, czy likwidacja wiąże się z zaprzestaniem wykonywania przezeń zawodu, czy tylko ze zmianą lub ograniczeniem wcześniejszych form wykonywania działalności. Ewentualna w takim przypadku rezygnacja z prowadzenia sprawy (rozwiązanie umowy, wypowiedzenie pełnomocnictwa) uwzględniać winna postanowienie art. 47 KERP i art. 94 § 2 kpc.

d. W świetle powyższego, odpowiedź na wszystkie pytania w wskazanego wyżej w pkt.1 jest pozytywna – **nie istnieją przeszkody prawne, aby radca prawny, który podjął się prowadzenia spraw sądowych w postępowaniu cywilnym na podstawie umów zawieranych w okresie wykonywania zawodu w kancelarii radcy prawnego, a następnie zlikwidował tę kancelarię, kontynuował czynności zastępcy procesowego aż do zakończenia tych postępowań**. Kwestia ta winna być przedmiotem stosownego porozumienia między radcą prawnym a jego mocodawcą.

e. Jakkolwiek kwestie prawnopodatkowe pozostają poza zakresem pytań postawionych komisji, to marginalnie wskazać można, że w sytuacji likwidacji kancelarii i wyrejestrowania się jako podatnika VAT czynnego, a wcześniej wystawienia zastępowanym klientom końcowych faktur VAT i rozliczenia podatku od towarów i usług za ostatni miesiąc działalności oraz – w konsekwencji – zaliczenia wynikających z tych faktur należności do opodatkowanych przychodów w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, kontynuowanie czynności pełnomocnika procesowego w sprawach objętych pytaniami nr 1 i 2 (v.pkt 1 stanowiska) jest podatkowo obojętne. Konstatacja ta nie dotyczy spraw prowadzonych z urzędu i rozliczenia przyznanych pełnomocnikowi kosztów zastępstwa prawnego (pyt. nr 3).

Opracował:

r. pr. Zbigniew Pawlak

Przewodniczący Komisji

Etyki i Wykonywania Zawodu KRRP

r. pr. Ryszard Wilmanowicz

